

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**S. Augustinus, Episcopus in Africa Hipponensis, Veritatis
Evangelico-Catholicæ In Potioribus Fidei Controversiis
Testis Et Confessor, Contra Bellarminum Et Alios
Scriptores Papæos, antiquos pariter & ...**

Reiser, Anton

Francofvrti, 1678

Lib. I. cap. 1. Sitne Scriptura Verbum Dei?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72506](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72506)

A. Ω!
 TOMI PRIMI
 Controversiæ Primæ,
 DE
 VERBO DEI,
 LIBRI PRIMI
 Caput primum,

Sitne Scriptura Verbum DEI?

ellarminus quidem, hanc à principio explicaturus Quæstionem, expressè fatetur, esse indignam, quæ tractetur apud Theologos Christianos, peperisse tamen hoc tempore eam partim Schwenckfeldij & Libertinorum delirationem, partim improbitatem & imprudentiam Lutheranorum, qui Schwenckfeldij errorem Pontifici Romano, ac Ecclesiæ toti Catholicæ impudentissimo mendacio adscribere non vereantur. Quapropter ut & illorum errorem, & horum mendacium refellat, illud in primis esse statuendum, Propheticos & Apostolicos libros juxta mentem

Ecclesiæ Catholicæ, & olim in Concilio Carthaginensi tertio, & nuper in Tridentino explicatam, verum esse Verbum DEI, & certam ac stabilem Fidei regulam: quæ Verba, tanquam publico & totius Ecclesiæ nomine scripta, non ita pridem commendavit Volu-^{in Aurorâ} sius. Et quia capite sequenti Bellarminus non uno tantum *Augustini* testimonio hanc ^{PAG. 13.} S. Scripturæ autoritatem demonstrare studuit, hinc videndum est, an iniquius cum Papiſtis agatur, Schwenckfeldij & Libertinorum errorem, quoad hoc punctum, aliquâ ratione iis adscribendo. Non advocabo hîc in subsidium illos Scriptores novos, qui paucum ante tempus novâ, ut sibi ipsis imaginabantur, inventionem Authoritatem S. Scripturæ in non parvum adduxerunt discrimen, illud subindè contra Evangelico-Orthodoxos ore- & scripto-tenus ingeminantes: Undè scis, Verbum DEI esse Verbum DEI: cum res hæc notior sit, quàm ut ullâ egeat repetitione. Ipte Bellarminus contra se dabit testimonium, alibi de Traditionum necessitate agens, inter ea, quæ ignorari non possunt, & tamen in Scripturis non continentur, hoc etiam in specie referendo: *Necesse est, nosse, extrare libros aliquos verè divinos; quod certè nullo modo ex Scripturis haberi* ^{lib. IV. de V. D. cap.} *potest. Nam etiam si Scriptura dicat, libros Prophetarum & Apostolorum esse divinos, tamen non certò id credam, nisi prius credidero, Scripturam, quæ hoc dicit, esse divinam. Nam in Alcorano passim legimus, ipsum Alcoranum à Deo de cælo missum, & tamen ei non credimus. Itaq; hoc dogma tam necessarium, quod scilicet aliqua sit Scriptura divina, non potest sufficienter haberi ex solâ Scripturâ. Proindè cum Fides nitatur Verbo Dei, nisi habeamus Verbum DEI non scriptum, nulla nobis erit Fides. Præterea, non satis est scire, esse Scripturam divinam, sed oportet scire, quæ sit illa, id quod nullo modo potest haberi ex Scripturis. Porro, oportet etiam non solum scire, qui sint Libri sacri, sed etiam in particulari, istos, qui sunt in manibus, esse illos. Et: Veteres uno ore testantur, non aliundè nos habere, Scripturam esse divinam, & qui Libri sint sacri, quàm ex Traditione non scriptâ. Denique, credunt omnes hæretici hujus temporis, nullum esse Verbum DEI nisi scriptum; at hoc certè in totâ Scripturâ nusquam*

invenitur. Hæc verba si in animo habuisset Bellarminus ante, quam ea in chartam coniecit, ab accusatione improbitatis & imprudentiæ Lutheranorum sub initium Polemographiæ omninò debuisset abstinere, seque ipsum non in limine statim ei exponere suspitioni, ac si ad removendum à se & Ecclesiâ, cujus defensionem suis imponi humeris est passus, quorum causâ per multum tempus audivit pessimè, impos planè esset, in impingendis verò mendaciis impudentissimus. Si enim citata prolixè Verba ejus accuratè ponderaverimus, aperte constabit, Papistas non credere Verbo DEI, ob hanc formaliter rationem, quia DEUS id revelavit. Inde quæcunque Bellarminus in capite secundo, ad probandam Scripturæ auctoritatem ex Augustino collegit testimonia, in Evangelicæ Veritatis gratiam, contra se ipsum, communemque inter suos sententiam collegisse dicendus est, nobisq; Arma subministrasse, quibus duce tam augusto Doctore contra quosvis S. Scripturæ impugnatores, spe Victoriæ indubiâ Marteque felici pugnare licet. Ita noster est Augustinus, ubi pro veritate Vaticaniorum S. Scripturæ,

lib. 12. de Bellarmino citante, hunc in modum scripsit: *Scriptura fides mirabilem non immerito auctoritatem habet in orbe terrarum atque in omnibus gentibus, quas sibi esse credituras, inter*

libid. cap. 10. *cetera, quæ dixit, verâ Divinitate prædixit. Et rursus: Quando minus credendum est illis literis, quas plenas fabulosos velut Antiquitatibus proferre voluerunt contra auctoritatem notissimorum Divinorumq; Librorum, quæ totum orbem sibi credituram esse prædixit, & cui totus orbis, sicut ab eâ prædictum est, credidit, quæ, verâ se narrasse præverit, ex his, quæ futura prænuntiavit, cum tantâ veritate complentur, ostendit. Noster est etiam Augustinus,*

lib 18. de C. D. c. 41. *de admirabili S. Scripturarum concordia ita loquens: Auctores nostri, in quibus non frustra S. Literarum figitur & terminatur Canon, absit, ut inter se aliquâ ratione dissentiant.*

Vnde non immerito, cum illa scriberent, eis Deum vel per os locutum, non pauci in scholis atque Gymnasiis, litigiosis disputationibus garruli; sed in Agris atq; Urbibus, cum doctis atq; indoctis, tot tantiq; populi crediderunt. Ipsi sanè pauci esse debuerunt, ne multitudine vilesceret, quod clarum religione esse oporteret; nec tamen ita pauci, ut eorum non sit miranda consensus. Neq; enim in multitudine Philosophorum, qui labore etiam literario monumenta suorum dogmatum reliquerunt, facile quis invenerit, inter quos cuncta, quæ sensere, convenient.

Neque ullo nobis modo adversatur, quod idem Doctor, eodem citante, in ad de Doctrinâ Christianâ libros Prologo in vicem seriæ admonitionis scripsit: Caveamus tales tentationes superbissimas & periculossimas, magisq; cogitemus, & ipsum Apostolum Paulum, licet Divinâ & cælesti voce prostratum, ad hominem tamen missum esse, ut Sacramenta perciperet atque copularetur Ecclesiæ; & Centurionem Cornelium, quamvis ex auditis orationes ejus, Eleemosynasq; respectas Angelus ei nuntiaverit, Petro tamen traditum imbuendum, per quem non solum Sacramenta perciperet, sed etiam, quid credendum, quid sperandum, quid diligendum esset, audiret.

Quæ Verba ad eò nos Evangelicos non ferunt, ut potius ambabus, quod dicitur, manibus illud Bellarmini monitum amplectemur, quod iis notanter & multâ cum observatione præfixit: Cum Sacra Scriptura credendi regula certissima sit tutissimaque, sanus profectò non erit, qui, eâ neglectâ, spiritus interni sæpè fallacis & semper incerti judicio se commiserit. Adde ea quoque Doctoris augusti Verba, quæ proximè citata antecedunt: Neq; tentemus Eum, cui credidimus, ut talibus inimici versutis & perveritate decepti, ad ipsum quoque Evangelium audiendum atq; discendum nolimus ire in Ecclesias, aut Codicem legere, aut legentem prædicantemq; hominem audire, & expectemus raptusq; in tertium Cælum, sive in corpore, sive extra corpus, sicut dixit Apostolus, & ibi audire Verba ineffabilia, quæ homini non licet loqui, aut ibi videre Dominum IESUM Christum, & ab illo potius, quam ab hominibus audire Evangelium. In nostrum insuper usum, & ad nostratis sententiæ defensionem quam maximè servit, quod ex ejusdem Doctoris armentario Bellarminus, adpositissimè produxit, hoc de S. Literarum origine Divinâ

lib. 11. in Pal. 90. *testimonium dantis: De illâ Civitate, undè peregrinamur, hæ nobis venerunt literæ; ipsæ sunt Scripturæ, quæ nos hortantur, ut benè vivamus. Optimè hoc testimonium hæc præ-*

monitione munivit Bellarminus: Non omnes vulgò per internum adflatum DEUS docet, quid de se credi, quidve à suis agi velit; sed per corporales literas, quas & cerneamus & legeremus, erudire nos voluit. Multa ex citatis hactenus, & Augustini & Bellarmini testimoniis, in rem nostram, proq; orthodoxâ Veritate, deduci possent, nisi metu fastidiolæ prolixitatis Lectoris judicio ea committerentur. Accedat ea præter insignis locus, indice iterum Bellarmino ostensus, quo ad oraculum regij Platis; Suscipiunt montes

Pal. 71. *Pacem & colles Iustitiam, differentia inter Scriptores Canonicos & ceteros fideles hæc ab augusto Doctore adsignatur: Montes excelsa sunt anima, & colles parva sunt anima.*

Señ

Sed ideo montes excipiunt Pacem, ut colles possint excipere Iustitiam. Quæ est Iustitia, quam colles excipiunt? Fides; quia Iustus ex Fide vivit. Non autem acciperent minores animæ Fidem, nisi majores animæ, quæ montes sunt dictæ, ab ipsâ Sapientiâ illustrarentur, ut possent parvulis trajicere, quod possent parvuli capere. Et infra: Oculos nostros cum levamus ad Scripturas, quia per homines ministratæ sunt Scripturæ, levamus oculos nostros ad montes, unde veniet auxilium nobis. Omnia hæc non nisi internam & quasi innatam S. Scripturæ clamant auctoritatem, ad quam, dum prævio duce hoc, & Doctore tam augusto, in quibusvis Fidei Controversiis, seposita omni auctoritate humanâ, provocamus Evangelici, iniquissimè traducimur, ac si illud ex spiritu quodam interno, sæpè fallaci & semper incerto fieret, nostris in contrarium protestationibus tam sæpè iteratis in clarissima Luce positis, ut adeo cum Schwenkf. Idii Libertinorumque delirationibus, à non bono sed malo Spiritu profectis, nihil planè nobis esse commercii ipse Bellarminus fateri coactus fuerit, capite tertio sequenti, objectioni eorum è quibusdam Pauli verbis desumptæ occurrens, id inter alia notando, observandum esse, ne dum Libertinos & Schwenckfeldianos refellit, aliquid Lutheranis concedere videatur, quod non nisi de oppositis sibi invicem opinionibus dici poruit; quamvis postmodum sui oblitus in fine capituli objectionum Schwenckfeldianis & Lutheranis communium fecerit mentionem, quas tamen dum ad Disputationem de Interprete Scripturarum & Controversiarum Judice, differre eidem placuit, ibi quoq; de his videbimus, num ad earum tractationem ex Augustini armamentario aliquid subsidii sperari possit, conferentes nos ad

CAPVT QVARTVM.

Quis sint Libri Sacri vel verè Canonici?

HOs ut eo ordine & numero, qui in Vulgatâ, ut dicitur, Editione juxta Tridentinam Decisionem hodie habentur, olim quoque habitos fuisse demonstraret Bellarminus, post duorum modò Pontificum Decreta, trium quoq; Conciliorum quam maximè à se invicem temporis ratione distitorum, Canones, septem Patrum Ecclesiæ Orientalis testimonia, quæ nunc examinatè non vacat, inter Ecclesiæ Occidentalis Doctores ad Augustinum insuper provocat, eos in Librorum Canonicorum numero exhibentem, qui ab Evangelicis, ob causas nemini ferè ignotas, inter Apocryphos solent referri, nominatim, libros Tobiae, Judithæ, Maccabæorum, Sapientiæ, Ecclesiastici. Verùm, si Bellarminus & quicumque hoc testimonio superbire solent, ea Augustini Verba observasset, quæ huic enumerationi librorum in laxiori significatione Canonicorum præmissit, vix triumphum ante Victoriam audire cogeremur. Ita autem Patrum augustissimus S. Scripturarum Lectorem informavit: *In Canonicis Scripturis Ecclesiarum Catholicarum quamplurimum auctoritatem sequatur, inter quas sanè illæ sunt, quæ Apostolicas Sedes habere & Epistolas accipere meruerunt. Tenebit igitur huic modum in Scripturis Canonicis, ut eas, quæ ab omnibus accipiuntur Ecclesiis Catholicis, præponat eis, quæ quædam non accipiunt. In eis verò, quæ non accipiuntur ab omnibus, præponat eas, quæ plures gravioresque accipiunt, eis, quæ pauciores minorisq; auctoritatis Ecclesie tenent. Si autem alias invenerit à pluribus, alias à gravioribus haberi, quamquam hoc facile invenire non possit, equalis tamen auctoritatis eas habendas puto.* Hoc augusti Doctoris consilium, etsi aliquid humani sapere posset videri, illud tamen indè manifestum est, quod ipse Bellarminus infra, capite hujus libri decimo, contra se ipsum, etsi contra Chemnitium agere decreverit, apertissimè agnovit, scribens: *Augustinum fuisse certissimum, omnes Libros Canonicos esse infallibilis Veritatis, sed non fuisse, eque certum de omnibus libris, quos enumeravit, an essent Canonici. Nam & (rectius, etsi) Ipse ita sentiebat, sciebat tamen, rem non fuisse adhuc à generali Concilio definitam, & propterea potuisse sine heretica labe quosdam libros ab aliis non recipi. Id igitur est, monet porro Bellarminus, quod dicit Augustinus, observandum esse in illis libris, qui dicuntur Canonici, ut ii, qui ab omnibus recipiuntur, præponantur iis, qui non ab omnibus recipiuntur; quia videlicet de prioribus major tunc erat certitudo, quam de posterioribus, quod essent Canonici. Nunc autem quia generalia Concilia rem totam definierunt, eque certissimus de auctoritate omnium Librorum, nec unum alteri præponere debemus.* Quamvis enim, quæ de Conciliorum definitionibus interserit Bellarminus & adnectit, suum mercantur examen, ita tamen Augustini mentem in cæteris dat explicatam, ut ad rem ipsam nihil omnino desiderari possit. Nimirum, sicut ipse Bellarminus inter libros primi & secundi ordinis Canonicos distinguit, ita hac responsione sua non obscure indicat, Augustinum quosdam libros in strictiore, quosdam in latiore significatu Canonicos

lib. II, de
Doctr.
Christ.
cap. 8.